

# Womhaj Bóh!



Czísło 3.  
24. jan.

Łétnik 2.  
1892.

## Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Šmolerjez kniħiczišczerńi w Budyschinje a ƙu tam dostacź sa šcwtórtłétnu pšchedplatu 40 np.

**Na 27. januara.**

1 Pětra 2, 17: „Wopotaźcze czešcź kóždemu. Lubujcze bratrow. Bojce ƙo Bóha. Czešcźcze krala.“

„Žana wyschność njeje, khiba wot Bóha, hdyž pat wyschność je, ta je wot Bóha postajena.“ Těho dla tež kšesćizijanszy kralojo ƙo mjenuja kralojo „s Bojeje hnady“. Těho dla tež je našcha ƙwjata pšchibłuschność, těho muža czešcźicź, kotremuž je Bóh czežku starość sa wjele tawšutow na wutrobu položiť, kotrehož je sa sbože a njesbože žyłego němskeho kžezorstwa samolwiteho cžinik. Těho sbože a sbože wótzneho kraja stej wusko se ƙobu swjasanej; hdyž jěho trón khabla, jěho ruka wošlabnje, dha swjadnje wótzneho kraja móž, a žórta derjehicza wusłhnu. A je wón jenož sawisceje hódny, tón muž, kotrehož je Bóh ƙwojemu ludej sa hłowu stajil? Je tola czežke sastojuštwu, kotrež krajny knjezet, kžezorstwowy sastarat ma a jenož krótkowidžazy rosum móže sa to mēcz, so ma kžezor sa wschitke prózy a starośće ƙwojeho sastojuštwu nekajke sarunanje w jašnosći, kotraž jěho wobdawa, a w semškich kublach, kotrež jemu hotowe steja. Město jemu sawidžecź, dyrbjeli wjele radšcho se ƙwojim dobroproščenjom sa njeho wusłupicź a tak pomhač na prawej wusłupiczi wótzneho kraja ƙobu twaricź. Šswjaty Pawoł napomina: „So by pšchede wschěmi wězami ƙo stala próštwu, modlitwa, dobroproščenje a džakowanje sa wschitkim cžłowjekow, sa kralow a sa wschěch wjetchow, so bychmy pokojne a cžiche žiwjenje wjesć móhli we wschěj bohabojašnosći a póžcžiwosći.“ Po tutym ƙłowje ƙu tež kšesćizijenjo přěnschich cžakow

woprawdže cžinili, hacžrunjež ƙo runje pšchecžiwu nim wscha słóscź a sašakłosć pohanskich kžezorow wobroczi, dokelž njechachu a njemóžachu kžezoram jako pšchiboham kadžjenja a wopory pokwjećicź, kaž to drusy pohanjó cžinjachu. Ale to jich njemolesche w jich pokłuschnosći. Woni pšchi wschěch cžerpjenjach dale špěwaju a pokłuchaju. Šsu kžezorej kaž jěho sastojuštwam pokłuschni. Šswobodni w Šhrystušku ƙo tola rady těho Šnješa dla ponižēja pod wschón cžłowški porjad. Haj pohanjó ƙami kaž by rjekt bjes ƙwojeje wole rošƙudžēja, so ƙu kšesćizijenjo najšwěrnischi poddanjo kžezorow.

Ƙohladašmy do nětcžiskeho cžaka. Štejimy pod kšesćizijanskej wyschnošču. Šo wona derje s nami mēni, so ma šprawnu wolu, lěpsche poddanow dozpicź, ničtón přecź njemóže. Šo móže ƙo pšchi tym molicź, ƙo ƙamo šnaje, pšchetož wyschnoščje ƙu cžłowjetojo kaž my wschitzy. Šo wschitkim cžłowjekam prawje cžinicź njemóže, ƙo tež ƙamo rosumi. Njemóže-li tón wulki Bóh se wschěj jěho njewuměrnej mozu a mudrošču wschitkim cžłowjekam prawje cžinicź, tak bychu to ƙłabi, hrěšchni cžłowjetojo došonjeli? Těho dla njemóže pšchezo po twojej woli a mudrošči hieč. Budź jěno cžichi, kaž tamni přěni kšesćizijenjo cžišchi běchu. A mašch-li woprawdže pšchicžinu k ščóžbam, dha wusłorž wschitke twoje starośćje temu Šnješej, kiž ƙo sa naš stara. Wołaj ƙo pilnje k njemu, so by wón twoju wyschnošč rošƙwětil a pokšylnil. Šdyž sa nju prošyšch, njemortotáš pšchecžiwu njej. Haj, to je, šchtož je nam nusne, niž nowe šakonje, niž powalenje nětcžiskeho porjada, ale bohabojašnocź, potom tež smějemy mēr,



spokojnosť, dobre tycze kóždžicžkeho powołanja, wěste powraczowanie we wschěch khwalobnych wědomoscach a wuměstwach, pschetož „ta bohobojasnosť je wschitkim wězam wuzitna a ma flubjenje nětčžisčeho a pschichodneho žiwjenja“.

„Čžescžcže krala!“ Njeje wschaf nicžo cžezke, nascheho lubeho thěžora cžescžicž a lubowacz, kotryž je swojemu ludej flubik, „sprawny a mily wjerch bycz, pobožnosť a bohobojasnosť hajicž, mēr sakitacz, derjeměcže kraja powjetschicž, khudym a hubjenym pomoznik, prawu swěrnny wajchtač bycz“.

Teho dla postrowimy nascheho thěžora k jeho narodninam w lubosczi a wjesełosczi. Bóh schituj jeho a napjeln jeho žiwjenje s dobyczerskej mozu, jeho měrnny stutt s rosčazym žohnowanjom! My pak chzemy wjesełi a stroschtni khodžicž te pucže, na kotrychž wón nař wodži, jako řobudželaczercjo we wulcich naležnosťach nascheho cžaka, jako spěchowarjo sboža kóždžicžkeho bjes nami a žykeho wótzneho kraja. Chzemy jako pobožni kschescžijenjo řo kóždny cžak swěrnny namatacz dacž w dopjelnjenju bójskeje pschitafnje: „Lubujcže bratrow, bojcže řo Bóha, cžescžcže krala!“

### **Rořdželene pucže.**

Bo němstkim Jana Bjedricha.

(Stóncženje.)

Hdyž bě dořkuzik, řo Glasarjeř Řhorla do Rodezow wróczji, ale jeno na někotre dny a niž řam. Mějeske řwoju Barlinku njewjestu řobu, řo by ju řwojimaj starschimaj pschedstajik, a byrnjež taj wo pschichodneje džowzy, kotraž jimaj žakořnje wupřschena napschecžiwmo stupi, wjele wjedžicž njechaschtař, jimaj tola nicžo njewpomhasche. Řhorla byrbjesche řo s njej woženicž, byrnjež teř njechasche. W Rodezach drje njewostaschtař; Řhorla namata wřchudžom tu řamu pschecžiwmoř pschecžiwmo řwojeje žony a řchtožkulik móžesche, jemu s pucža džesche. A kotřikž jeho njelnajachu — tych wschaf běsche teř tořschto, dofelž w třioč lětach ani jedyn ras domoj řschischol njebe — běchu hjo dořč wjele wo nim řkřscheli, řo njechachu nicžo s nim cžinicž mēcz. A teř jeho njewjesta njechasche do wřby cžahnyč. Duž chžyschtař řebi w řhětro dalokim mēscze B... korcžmu kupicž. Starichej domoliřschtař jimaj stóncžnje po dořkim cžalanju a pschecžiwjenju samyř. Duž řo woženischtař a řwoje hospodarřstwo řapocžeschtař. Ale džiwne bě jery hospodarjenje. Žona, kotraž řo najřerscho na řwojeje řkřbje jara próžowala njebe, njehibasche řo tař, tař řo korcžmaržy řkřscha. Bě lēnja a řaparna, řo cželedž cžinjesche, řchtož chžysche; teř pschecžiwmo řoscžam bě tař mało pschecželna, řo wschitžy prjecž wostachu. Njuncje tař njekničowma a borkata bě teř pschecžiwmo řwojemu muzej, kotryž jej nētř te wjesełe wjazy posticžecž njemóžesche, na kotrež bě řo w Barlinku řwucžila, a jako bórřby džecžo a krotko pospochi jich wjazy dosta, kotrež jej wjele próžy a staroscže cžinjachu, řwarjesche řschczo na brēmjo, kotrež bě řebi se řwojeje řentwu napořožila. Řhorla, na kotrymž bě hjo po jeho wróčenju s Barlinka widžecž, řo palenz pijesche, cželasche potom k bleschžy, w kotrež řwój troscht pntasche pschecžiwmo njeměrej w domje a řchto wē, hacž řnadž teř niž pschecžiwmo njeměrej w wutrobje. Dořč, wón bu bórřby, tař ludžo praja, řwój řamřny najřepschi řoscž, a bórřby bě tař daloko, řo bě kóždy džēn pjany. So byrbjesche řo pschi tajkich wobitejnosčach hospodarřstwo rucže řanicžicž, to móžesche řebi džecžo myřklicž: řakrowanje a řawrowanje w domje, řoscženzar jeno rano řtróřby, potom pak powřmurjeny, řoscženzarřta njecžisřta a njepřschecželniwa, to njemóže řanych řoscži řem cžahnyč. Teř dořho njetrajesche, dha wopytowachu jeno njekničowmi řlěřy řoscženz k řkotemu jandželej, kotremuž drje běchu wschitžy dobri jandželjo božemje prajili. Wřchi tym řo tola wschitžy džiwachu, a cžim dlēje, cžim bóle, tař mi mój žoniny wuj powjedasche, kř w B... bydlesche, řo móžesche řo Řhorla tař dořho džeržecž. Jeho herbřtwo — pschetož jeho starschej běschtař bjes tym wumřjekoj a jeho bratr bě řebi hjo žiwjenje wřař, a pschi pschedawanju Glasarjeř kubřa, hžezž jeho powřledni ras tu widžach a hžezž řakrujo wote mnje džesche, bě powřledni džēl herbřtwo dostař — byrbjesche dawno pschecžinjene bycz a tola řo hřschcže pschczo džeržesche. Tola karan tař dořho

po wodu řhodži, doniž řo njerosbije — jene ranje bu wot řudniřstwa se řwojeje pjanoscže wubudženy, kotrež jeho dla wulkeho jebanja s pscheměnjerskim papjerami (wechsel) do jastwa wotwjesčda. Stóncžnje bu řa winowateho řpósnaty a k wjelelētneju jastwu wotřbudženy. Glasarjeř Řhorlowy dom w B... řo pscheda, jeho žona cžehnjesche s džecžimi prjecž; prajachu, řo do Ameriki. Řhorla, hdyž bě s jastwa puschčeny, njeje řo řa njej wopraschaf. Bjes domisny, bjes potojja je řo wot teho cžaka řem wokoło honik a řo pschczo řkřbje do wopřřstwa ponurik. Šym jeho hřschischo w řkřbostwoje řetřaf, hžezž řo potom podobnje řadžerža tař dženkř; do Rodezow njeje ženje wjazy pschischol. Šchto wē, tař dořho hřschcže cžini? najřerscho niž dořho wjazy — a potom? So ma pschischahu na řwědomnju, to wēřu a je drje wěrnno: „Šchtož je wopaki pschischahaf, tón je řo wēcznje řhubik.“

Řkřboko hnutaj džeschtař wobaj pschecželaj domoj.

Bě někotre njedžele posdžischo. Měja bě pschischla se wschěmi řwojimi wjesełemi. Duž Ernst Brendel na wumjedjenje řwojeho wotpohlada myřlesche, řo do Badenřkeje k rowu řwojeje řanyř Marje podacz. Prjedy hacž řo na pucž da, byrbjesche hřschcže wobřamřjenje Řhorloweho žiwjenja widžecž. Jene ranje pschindžekantor k řchocže, řo by wón tola na pohřebnischczo pschincž chžyř, tam leži něchto po řdacžu mormy. Šcholta džesche s Ernstom tam. Na řapanjenym rowje, kotryž Wilhelm derje řnajesche: bě to row njesbožowneje Řhřřty Wenhercz, ležesche cžēlo prořcherszy řwobřekaneho muža. Hdyž je wobrocžichu, řpósnachu řastroženi džiwje wobřicžo Řhorle Glasarja, bě cžerwjene a hřořnje řcžahane, wocži řchērořto wotewřenej; tři porřty praweje ruři běchu řkřboko do řemje ryle. Čžische jeho pohřebachmy njedaloko mēřna, na kotrymž bě wumřjek.

Na wjeczorie teho řameho dnja pak ředžeschtař Wilhelm a Ernst hromadže w brēsowej řhłódnizy a pohladujo k wjeczornym njehřřam, kotrychž řwēcžaza cžerwjena barba se řwojeje jafnosťu řmērki pschetrasni, džesche Ernst: To bě teř jedyn wot naschich mlodostnych towarřchow! Tař řhodžimy jedyn po druhim na tař rořdželenny pucžach psches žiwjenje — a hžze dha, hdyž se žiwjenja cžehnjeny?

Řaj, hžze dha! wotmolwi Wilhelm — Bóh wē, tař hřsto je mi tale myřř w tych dnjach do řłowny pschischla. Njemóžu Wóžu hnadu dořhwalicž, kotraž je naju hacž dotal psched pucžemi wobarnowala, tař te, po kotrychž řtaj njesbožownaj Glasarjeř řhodžiloj — chžyř wschehomóžny naju dale wobarnowacz psched tajkim pucžemi a psched tajkim kóžom. Broschu wschēdnje, řo bychmoř po rořdželenny pucžach, kotrež řmój řhodžiloj, tola k jenajřemu kóžkej pschischloj: k řbóžnej řmjercži a potom k njebřřtemu řerusalemej. řamjen! džesche Ernst a dasche mjelcžo pschecželej ruřu. —

### **Na řhěžorowny narodny džēn 27. wulkeho rójka.**

Šřjedu řwjeczi nasch lubowany řhěžor Wřlem II. řwój 33-letny narodny džēn. Milijony řbožopřschecžow se řwěrnnych wutrobow poddannych k jeho trónej pschindu; a teř ty, luby řwěrnny řerbřřki ludo, s horjazej wutrobu hładash na twojeho lubowaneho wot Bóha tebi dateho wóžerja. Šchto pak pomhaja wschē pschecža řame, kř rt wupraji abo wutroba cžuje? Dopjelnjenje pschecžow tola w naschich ruřach njeleži, ale w ruřy teho, kř žyř řwēt wodži, kř teř ma řbože řhěžorow a kralow w řwojeje mořy. Teho dla chzemy řo na tym wážnym dnju s tym, řchtož naschu wutrobu hnuje, řa nascheho lubowaneho řhěžora, pschibřizowacz w nutrenej modlitwoje k trónej nascheho njebřřřeho krala. „S Bóhom řa řhěžora a wótzny kraj!“ to je teř řtajnje řeřřto nascheho řerbřřřeho luda byřo. Staraj pocžinkaj: pobožnosť a řwěrnnosť, řtaj řjana přcha nascheho luda, to řřech kóždy Šserb w tym wopokře, řo na narodnym dnju řa řwojeho řhěžora Bóha prořy, řo by nam jeho wobarnowal a jeho řkřřrowanje móžnje řohnowal.

Nasch lubowany řhěžor do 34. lēta řastupi. Wón řteji w potnosťi a řčēwje žiwjenja. Ř jeho botej řteji řwěrna mandželska, jednora, hacž runje je řhěžorka, wobdata wot řčējaznych wjesełnych přnyřow, nad kotrymž řo my wschitžy jako řynami nascheho řhěžorřkeho rodu řobu wjesełimy. řacz runje je nasch lubowany řhěžor hřschcže mlody, dha je wón tola hjo řhutny, řashonjeny muž; muž, kř řwój wulki a cžezki nadawř řnaje a je hotowy, řebje řameho a wschitko, řchtož wón ma, do řkřžby řwojeho luda řtajicž. Wón je mudry řnježer, kř je wopokřaf, řo rořumi řwētej mēr řdžeržecž. Ř temu je wón mily, řmilny muž; wón ma cžopřu wutrobu, kotraž nřřu řwojeho luda řobu cžuje a nicžo bóle řebi njēžada,



hacž so by nusu wotwobrocził a wschitke schtanty sbožowne a spofojne iczinił. Wón je luboscziwny a pscheczelniny, ma wucho a tež słowo sa kóždeho poddana. Rač wón luboscž, jemu tež wot najmjenšeho poddana wopofasanu, luboscziwje pschijima, wo tym njedch sledowazy podawł šwēdczenje wotpołóži:

„Spodžiwnne sbožopschecze so naschemu thěžorej jeho 30 lětny narodny džen wot Barlinského postillona (i mjenom Gerlach) dosta. Šdyž tón na rańschich šmērlach 27. wulkeho rózka i pošpłkami sa hród postajenymi psches hrodowe wrota jēdzesche, so jemu sdašche, so thěžor pschi woknje steji, schtož je wschał tež lóhko móžno, dokelž Wylem II. nije pscheczēł dołheho spanja, ale priedy hacž nětotry poddany t swojemu džēlu khwata; pschetož knježer tajkeho wulkeho knježerstwa ma wjele wobstaracz. Duž tón postillon febi dołho njerošmyšli, ale pocža hnydom pištacž tón němstki spēm: „Nětt tšizeczi lēt stary šy“. Šafne synki psches czisty rański powētr so t thěžorskim wotnam dobywachu a bóršy bē so hromada ludži, hacž bē runje hišcže rano sahe, wokoło postneho wosa šhroma-džiła a šlawu wofajo pschihlošowasche. Nětotre dnj po tym bu Gerlachej wot swojeje wyschnoscže powjescž, so je thěžorej šlawany. Š bojasliwej klapatej wutrobu so swoju najlepšchu uniformu woblecze, bē pač wjelele pschethlapnjenu, hdyž bu krótki czaš wo-czatknywschi do thěžoroweje džēkaweje įstwy wjedženu, hdyž so jemu thěžor i pscheczelninyimi słowami sa jeho wošebne sbožopschecze podšakowa. Na praschenje thěžorowe, hacž tež psches to nije nicžo w službje štomdžik, Gerlach rańšje wotmolwi: „To šym wšcho šašo dołhwatož, Majestosčž.“ Pscheczelninyje šmējtotožajo jeho thěžor wot so pušcžzi, starasche so pač sa to, so t dalschemu wudošonjenju w piškany hišcže 100 hrinow šobu na pučž dosta. Šotny wjekełoscže so Gerlach do swojeje služby wróczi, a tež hdyž so jemu šjewi, so dyrbi dla njedowoleneho piškanya w službje 3 hr. khostanja šaplacžicž, jemu to wulkeje boloscže njenacžini. Šo tež tajte něščto pschindže, bēšche febi myšlił; pschetož pschestupjenje postajenjow sa službu njethostane njewoštanu; hdyž tež je thěžor po swojim lnboscziwnym waschnju pschehlada.“

Thěžor ma sa kóždeho pscheczelninye słowo. Šalle wokoło pošlednich hód czitachmy, rač nětotrych burow, kiž bēchu do Barlina pschihšli, w swojim thěžorskim parku so woprascha, toho woni pytaju. Woni jemu wotmolwichu, so chzedža thěžora wohladacz. Wón wschał so jim šam njeshewi, ale tón, kiž bēšche i thěžorom byl, jim po thěžorowym wotšalenju rošjašni, so šu cžescž mēli i thěžorom šamym porēcžecž a jim hišcže tu šwješelažu powjesci pschinyeše, so je jim thěžor hnadnje domolił, febi hród wobhladacz. Tež sledowazy podawł nam nascheho lubowaneho thěžora jako pscheczela kóždeho wotnamjenja:

To fēšche w lēcze 1889, hdyž chžyschtaj thěžor a thěžorka se Strašburga šašo wotjēcz. Šdyž chžyschtaj psči dwórnišcžu i wosa stupicž, žona pensionerowaneho žandarma Dobrika do přēdka štupi, na rukomaj bēle šwoblekane džēcžo džeržo, kotrež se swojimaj rucžlomaj thěžorzhy wonješčko napšchecžowo tykasche. Thěžorka je pschija a na pschispomnienie maczerje, so je tón mały thěžorowy mótt, swojeho mandželšeho šawoła: „Ty Wylemo, pój jow a wohladaj febi teho rjaneho hólczka.“ Thěžor, kiž bēšche bjes tym i wosa štupił, Dobrikowej ruku kłócžesche, so sa wonješčko wo-džakowa a so praschēsche: „Rač wjele džēczi macze wy, luba žona?“ — „Džewjecž, Majestosčž!“ — „Wschitke hólžy?“ — „Nē, Ma-jestosčž, dvě hólžy, ale šydom hólžow. Tón je šedmy a duž je Wašcha Majestosčž hnadu mēla, jemu kmošicž.“ — „Ach haj, ja so dopomnju. Rač stary je tón najštarschi?“ — „Tšinacže lēt, Majestosčž, wón je nětko w wojerskim wustawje w Annaburgu.“ — „Rač, to je rjanje, a rač stary je tón najmódschi, tónle?“ — „Na tym dnju, na kotrymž Wašcha Majestosčž tu psčindže, bē runje šchyrnacže mēšazow.“ — „Nó, to je krašny mały tharla, tón budže junu dobry woał. Ša so na njeho dopomnju“, thěžor praji a hišcže juntrócž jeho maczeri ruku da, bjes tym so mały Wylem wješely so klyščezate knesle thěžoroweje uniformy wjercžesche, schtož febi thěžor šmējtotožajo wot swojeho móttka lubicž dasche. Š psche-czelninyimi słowami: „Ša so sa te kwiłki džakuju. Šeno maleho Wylema prawje hladačže, so štrowy a kčžejazy woštanje. Wožemje, luba žona, na šašowohladanje!“ Thěžor wotēndže a lud so t žonje cžišcžesche, so by nadrobnje šhonil, schtož bē so štało.“

Tač widžimy w naschim lubowanym thěžoru naschonjeného, mudreho, šwērneho, pscheczelninye, šwój lud horžo lubowazeho knježerja. To šu wschitko šmanjenja, kotrež nam štroschtuje a i dobrej nadžiju do pschichoda hladačž dadža. Ale my wēmy, młodosčž so minje, mozy wotešjeraju, móža cžěžke cžafny pschindž,

hdyž cžłowiška rada febi radhy njewē. Težo dla móžemy so Bohu džakowacz, so mamy hišcže jene rukowanje, kotrež je wēščishe a wážnišche, hacž wschitke blyščezate knježerške pocžinki a wošebnosče. Wón šam je nam jo dač w šwojich přēnich słowach, i kotrymž na trón štupiwšchi so na šwój lud wobroczi: „Na trón mojich Wótzow powołany, šym ja knježerstwo na so wšal pošladujo t kralej wschitkich kralow a šym Bohu šlubil, so chžu po pschitkadže mojich wótzow mojemu ludej prawy a miły wjerch bycz, so chžu pobožnosč a bohobojosč hajicž, mēr šwarnowacz, krajne šbože pschisporjecž, šhudym a wobczēženym pomoznił, prawdosčži šwērny wajaštar bycz!“ Džak naschemu lubowanemu thěžorej sa to po-nižne słowo! Wērijaze kšchēczijanske šmyšlenje, kotrež so w tym šjewi, je najrjenšcha parla w jeho thěžorskej trónje. „We wērje steji nadžija!“ — to bēšche hēžło přēnjeho Wylema, w tutej wērje steji tež ta nadžija, i kotrež my šhladujemy t druhemu Wylemej. Duž chžemy jemu napšchecžo wyskacz na jeho narodnym dnju; ale niž jenož pschi hōšcžinach a se šlawami, ale chžemy tež w žiwjenju pošacž, so šmy my džakowni poddany swojeho šwērneho thěžora. Šdyž so wón nije bojał šjawnje wušnacž: „Ša so njehašbuj težo ewangeliona wot Khrysta; pschetož móž Woža je, kotraž šbožnych cžini wschitkich, kotšiz na to nērja.“ — Nječamny so my tež hašbowacz, kšchēczijanski wērijazy pobožny lud bycz. Najrjenšchi dar t narodnemu dnjej je, hdyž so my i naschim lubo-wanym thěžorom šjednocžimy pschecžimo nufam a štrachotam nascheho cžaša a luda w tym krtym pschēšwēdczenju nascheje wērijazeje wutroby: „Nascha wēra je to dobyčže, kotraž šwēt pschewinaje.“

### Rošhlad w naschim cžašu.

„Wschitny ludžo wotšal cžahnu“, to je w něšišchim cžašu tež tač prawje na trónach a we wjerchowškich hrodach pytnycž. Njeje dołho, so štaj dwaj rakustaj aržnowojwodaj wumrjeloj, so je něhdušchi Brasliški thěžor schoł pučž wscheho cžēla, so egyptowski měštroal Dewšik je žiwjenje pušcžzil, a hižo šašo pschindže powjescž, kotraž žyłu Šendželstu a tež naschu thěžorsku šwójbu do wulkeje šrudoby štaji, mjenužny, so je jendželški trónpřnyž, wójwoda i Cla-renze, po krótkej khorosczi so i cžajnoicže minyl, šarschich, młodu njewjestu a žyly kraj w wulkej tšchnosčži šawošajiwšchi.

Witkowskej šchuli bu wot kral. knježerstwa krašny wobraš nascheho thěžora, kotryž jeho w wulkosčži žiwjenja w uniformje garde du corps-regimenta pošaje, darjenu. Wobraš ma jara wulku wážnosč; wošada ma sa njón jenož płacžišnu šaschleńcžjenja płacžicž. Thěžorowy narodny džen so jej tón wobraš pschepoda.

Pjatt 15. januara šemrje w Čžornym Kholmžy wumjentar Šanš Petschik, kiž je 40 lēt tutej wošadže a jeje nješestemu knješej jako žyrkwiny přjódkšer a thēbētar služil. Tajka šwēr-nosč w službje Knješowej so husto w šwēcže njenamała a težo dla dyrbimy ju šjawnje cžescžicž. Wóh šaplacž swojemu služobnikej i midu wēcžneho žiwjenja.

Š Wotrancžiz. Wuryadnje wulka licžba pschewodžerjow tu šaš-dženu pošdželu dołholētnemu a berjesašlužbnemu wučerjej a kantorej em. Šandrijej Ducžmanej pošlednju cžescž wopofasa. Wón bē swoje žiwjenje na 83 lēt 5 mēšazow pschinyešł a bē jenicžy tu škoro 58 lēt i wučerjom byl. 24. novembra 1877 bē wón šwój 50lětny šastojništi jubilej šwjecžil a so 1. oktobra 1885 na wotpecžink podač. Čžēlnje a duchownje hacž do pošledka cžily a cžerstwy, tež wón w šwojich wyšokich lētach pod thripu (influenzu) podleža, na kotruž je w bēhu šašdženeho thždenja tu pjecž šrosčžennych wošobow šemrjelo. — Š dala a i bliska, daloko psches wošadžine mjesy, tež runje se Šaškeje, i wotkal bē so njebočicžki i šakojdow w lēcze 1827 jako 19lětny młodženz sa wučerja do tudomneje šchule, tehdy šašoženeje, powołač, se šawošajenymi, mnošy něhdušchi šchulerjo a šwērni pscheczēljo swo-jemu lubowanemu wučerjej a cžescženemu pschiwušnemu a krajanej pschewod t rowej dachu. Šopošdnju 1/23 hodžin so pod najjašnišchim šymškim nješjom a šwētkym ščónžom žarowanška šwjatocžnosč šapocža a so potom w Božim domje wotšwasche, hdyž kaschež na marach pschēd wotšarjom postajichu, a hdyž so potom spēm a rēcže šerbški a němstki wotmēnjachu. Nasch knjes šarač Urban jako njebočicžkeho něhdušchi wučomž i wjetšcha šerbštemu pschewodžerstwu wuložesche w šerbškej rēcži i 1. Wóšš. 24, 56 proštwu Šliesara, Abrahamoweho wotročka, jako pošlednju proštwu šemrjeteho t swojim šawošajenym a wschitkim wošadnym, kotšiz šu swoju drohu šwójbnu šlowu a ššamjenity wošadny šlaw šhubili, i kotrymž je Wóh po swojej šmil-nosčči a šwērnosčči tu wjele lēt bohate žohnowanje wudželač, mējo jeho sa hóbneho, jeho šudobje swojeje hnady a šwēdka swojeje wēr-



noszące sczynie. Potom w němskej rěči s Daniela 12, 3 superintendent Fengler semrjetemu do rowa dzał luthersteje zyrkwyje w Bruskej praji sa wschu sczerpnośc, śwěrnosc a woporniwu lubosc, kotruž bě njebozcizki tudomnej luthersteje wošadže jako wuczeř, kantor a c'itat 40 lět bolho hacž do swojeho emeritirowanja na řebjelapri...arje, řwěcžaze waschnje wopofasał. Štónčnje řo tež krotka němska wopomnjeniška rěč njebozcizkeho přjedawšeho duchepastyrja, duchowneho Grewy, kotruž bě řo řhoroscje dla pucžowanja s Wrotšlawja řem wostajicž dyrbjal, wo 126. pšalmje cžitajše, řaž běřche řebi wón to wurasnje řadał. — Řnježa wuczerjo se řuřodnych prusskich wořadow na to řpěwachu: „Štanyč, moje cžěło, budžesč“, řaž woni řižo w semrjeteho domje a na pořled pšchi rowje se řmjertnymi řhěrłuschemi njebozcizkeho cžescžachu. Potom ř. duchowny Urban němski řiřcžce řiwjenjeběř w řmýřle řłowow pšalma 90, 10 a 115, 1 cžitajše a řtónčži s modlitwu a wótčenasčom. Wořada řpěwajše: „Nječ duřchu njeřu jandželjo“. Potom řěłajše: „Nó dha něřt řtopy pořlednje! atb.“ Pšchewodžerřtowo řo ř cžičej modlitwje řlafnu, a po njej nosčerjo mary řbėřnuchu, pšchewodžerřki cžaj řo pšchew zyrkwju řestupa a se řpěwom a pořnym řwonjenjom řo bolha řyla pšchewodžerřjom na njebaloke pohrjebniřcžco řibajše, řdžez bu do řhłódnjej řpańřteje komorki mjes řwojej řižo pšchew 19 lětami semrjeteje manđželřej a řwojej řakle pšchew 5 dnjami pohrjebanej najřtarřej 61lětnej džowku řachodne cžěło řpróžneho putnika a bolholětneho pořohnowaneho a lubowaneho wuczerja a kantora řhowane, a řdžez jemu řeho řawořtajene 3 džecži a 12 džecžiwóžecži, řeho mnořy řchulerjo a pšchew cželjo w řelnořcži se řylřojřym wóčřkom s džakapořnej wutrobu do rowa pšchewajchu: „Wotpocžuj w měrje, dobry nano, pšchew cželjo a bratiře a wěcžne řwěřko řwěcž tebi w Bořim řaju!“ S řhěrłuschom, modlitwu a pořohnowanjom řo řwřatocžne řhowanje wobřamřnu. (Šserb. Row.)

### Šřym ja řiřcžce wřřchřchi regimenta?

Ř najřienřřim dobrym pocžinkam našchego řhėřora řłuscha tež řeho řrutnořcž, kotraž řo s nicžim w dobrých pšchewořřacžach řadželacž njeřa.

Dokřłuziwřchi pola 6. řompagnije přřenjeho garde-regimenta bu našch řhėřor wřřchřchi regimenta garde-huřarow. W řym cžajřu bě w Břrlinje řhromadřřina wořebnych řudži, řiž wo pjenjesh jara wřřkoto hřajachu. Břřřu bě přynž Wřlem řhoniř, řo tež wřřchřchi džel řeho offizėrow ř tutej řhromadřřinje řłuschesche a řo bě někotřřžłuliz s nich řižo řhėřro wulle řumy w hřacžu řhubiř. Duž řasajše s krotka řwojim offizėram s tuteje řhromadřřinny wřřtupicž. Šři řnježa pař bėřhu wřřchřchi jara řatorhřneni a řich pšchewřřdřtowo wobřamřnu, řo by wěřř wřřkoti řnjeř řtareho řhėřora Wřlema prořřuř, řo by tuta wřřchřřasnja řo wřřcžco wřřala. Wřlem I. řłubi tež, řo řhze, řchtož je mőžno cžinicž a prořřu tež břřřu po řym řwojeho wnuřa wo wřřcžowřřacže řeho pšchřřasnje. Tón pař njechajše nicžo wo řym wjedřicž, ale wosta twjerdže pšchi řwojim wobřamřnenju. „Majestoscž“, dželajše wón, „dowolcže mi pšchew cženje: Šřym ja řiřcžce wřřchřchi řeho regimenta?“ „Wěřcže“, wotmolwi řhėřor. „Potom dowolcže mi, Majestoscž, řo ja tež pšchi řwojej pšchřřasni, kotruž mam řa nuřnu, wostanu, abo řo řwoje řařtořřřtowo řařo do řuřow Wajřteje Majestoscže wřřcžu.“

Tole muřne řłowo řo řtaremu řhėřorej jara lub,esche a wón přynžej pšchewcželniwje napschewcžiw: „To wřřchřchi njeřdže, řěpřscheho wřřchřcheho moři huřarřřy offizėrowo dořacž njeřmořej.“ Duž wosta pšchi přynžowej pšchřřasni a řamny wřřkoti řnjeř dořta wot řhėřora Wřlema I. krotke wotmolwjenje: „Je mi řel, ale njeřmořu nicžo cžinicž, řo řo pšchřřasnja wřřcžco wosmje. Přynž Wřlem njechaj te pšchřřacž.“

**Řěřchto wo našchim mařym řrónpřynžu.** Ğusto a řad powjeda řhėřorka našchemu řrónpřynžej wo řhčerřřich řtutach a wo řiwjenju řeho wóčřow. Řač řěcžesche něřdny tež wo wulřim řurwjerřchu a wo Bředřichu wulřim, jako řo na dobo řrónpřynž wopřasčha: „Řač řěłajše najłubřřchi řón wulřeho Bředřicha?“ Řa to dyrbjesche wřřkota macž wotmolwjenje winojřta wostacž, ale přajesche jemu, řo budže to nan wěřcže wjedžecž. W řym wotomřřnenju řtupi řhėřor do řřtwy a wotmolwi řwojemu řynjej na řeho pšchew cženje. „Řač pař řěłajše najłubřřchi řón wulřeho řurwjerřcha?“ bě řalřche pšchew cženje a jako řhėřor řam to njeřjedžesche, dželšche mařy řrónpřynž: „Nó, řdnyž to wot waju řhonič njeřmořu, dha řhzu cžajacž,

řacž do njeřjesh pšchřřidu a řo řam wulřeho řurwjerřcha řameho wopřasčham.“

### Pjenjesh w džecžach řuřach.

(Řo němskim wot A. E.)  
(Štónčjenje.)

Tež řdnyž řhzesch pšchi wořebnych řřladnořcžach n. pšch. řermant džecžom wořebite wjeřele pšchřřotowacž, řawaj řim jenož pjenjeshi a niž řnyřom řriwny. Řa řo dopomņju, řo moři bratiřa a ja řermant, na kotřřž dyrbjachmy 2 řodřinje řaloko řicž, řóždy řrócž wot nana 10 a wot macžerje 5 pjenjeshow dořachmy. Ğdnyž nam wowa w mēřce řiřcžce 20 pjenjeshow a wuj řnana tež řač wjele pšchřřadřchaj, mēřachmy řo řa bohatch, řo řiřcžce našchej řtarej Mārji popřřanjowu wutrobu řobu pšchřřinjeřchmy. Šchtož je na mało řwucženy, ma wjele řóžo řřladnořcž řo wjeřelicž, řacž řón, řiž řusto řary dořawa a wjeřela wuřiwa. Pšchřřřady řch řu na řtróžaze, řiž řu s wřřchřcha řeho dla do řahubjenja pšchřřchři, řo jako džecži niž pjenjeshi, ale pšchew mēřu wjele pjenjesh a to niž pořřadnje ř nēřčemu wēřtemu, ale řyle njeřořřadnje ř řamowóřnemu pšchew cženjanju dořachu.

Řakle pšchew řrótřim mi řatař wo 2 řynomaj bohateho bura powjedajše, kotřejuz bēřche wot džecžatřřwa řnař. Wonař mēřchřchaj pčezjo řati pořne pjenjesh a jako bēřchřchaj řědy młodženzaj, pšchřřidželchaj, řacž řunje bēřchřchaj cželnje a duchownje řerje wuhotowanaj, pšchew řadobřčiwje řiwjenje do řahubjenja; ředny pšchřřinjeře řo s řubjenym cžěłom do řařneho rowa; řruři řebi s řan:bu a řadwēřlowanjom řiwjenje wřřa.

Tež mi ředny młodženz pšchew wocži řtupi, řiž bēřche cželnje a duchownje bohacže wuhotowanay. Řeta dořho bēřch podarřno pčat řeho wumóž. Wón mēřchřchaj mjeřku wutrobu a někotřř řrócž řym řeho řorze řylřu řořřacžaj pšchew mnu řłakacž wřřdžaj. Wón dželajše s dobrym řořumom a s pšchew wobřładnřwosčju dłěřřchřchaj cžaj w řwojim powořlanju. Wón řteřřte krotko pšchew řym, řwóř wotřřřřneny řónž dořpřicž; dwe řřcžinje pšchewořřanja řady njeho řeřchřchaj. — Dha w wřřtnej řohřomřřřnořcži řo řawřócži na řtary pucž řtaženja. S njeho bu dundař, řo wřřchřchego bęč njeřmoře. Ř řchtož tuteho cžłowjeka do řtaženja wjedžesche, njebēřche řnana najbóle wopřřřtowo, ale řakostna pšchřřřřřnořcž ř dundanjju a ř řehniřřtowo a to waschnje, pjenjesh, kotřej mēřchřchaj, w řohřomřřřnořcži pšchew cžinicž. Ğdnyž řo pšchew cžach, řač je řa pšchřřřřřnořcž do njeho pšchřřchřka, řhonič: Wón mēřchřchaj řižo jako džecžjo řati pořne pjenjesh. To řu do wocžow řadaze pšchřřřřady, řawřřřny řajřich pšchřřřřadow wřřchřchaj řo njeřwobředžbuja, ale někotřřa wbořa řona a někotřř řełar w řojeřnjach řa duchahřorřch by wo řym powjedacž mōřł. Řač wjele njeřmēřa řwēřdomņjom w pořdžřřchich řětach wo řym řwēřcži a řajřa njeřřtónčžna řakosč budže řunu na řudnyř dnju wo řym powjedacž, řo řu pjenjesh džecžom njeřwobřładnřiwje a njeřořřadnje pšchřřidželene řim pucž ř cžajřnemu a wēřčnemu řtaženju wotewřite. Wopřawđže to napomřnanje je nuřne: „Ředžbuřmy wot dženřa řwēřu na pjenjeshi džecži, řo wone řim njeřbudža řrudne řtaženje, ale bohate řohnowanje.“

### 3. njeđžela po 3 řralach.

Njeđžela	Mat. 10, 1—15.	Řeř. 64, 1—12.
Pónđžela	Mat. 20, 1—16.	1 Řor. 9, 24 10, 5.
Wutora	Mat. 10, 16—28.	Řeř. 65, 1—2.
Šřřjeba	Mat. 10, 29—42.	Př. 101.
Šchtwóřřk	Mat. 11, 20—30.	Řeř. 66 12—14.
Přatř	Mat. 12, 1—21.	Řeř. 66, 18—24.
Šřobota	Mat. 13, 24—43.	Př. 80.

„Řomhřaj Bóh“ je wot něřka niž jenož pola řnjeřow duchownych, ale tež we wřřchřch pšchew dawarřnjach „Šserb. Rowin“ na wřřach a w Břudřřchřinje dořacž. Řa řchřřwóřcž řěta řłacži wón 40 řp., jenořłiwje cžřřřla řo po 4 řp. pšchew dawaju.